

КАГЕБІСТИ „ВІТАЮТЬ” ВІРУЮЧИХ З РІЗДВОМ

Львів (УПА). — У понеділок, 1-го січня, відбулося засідання Львівської обласної Ради УГС, на якому було зроблено підсумки роботи за 1989 рік, обговорювалися питання виборів та святкування Дня Соборності України. Незважаючи на постійні напади партотратії і дезінформацію офіційної преси, Львівська обласна філія УГС на початок 1990 року нараховує 490 членів.

1-го січня газета „Львівська молодь” помістила повідомлення під назвою „Управління КДБ повідомляє”, в якому сказано, що на протязі року для працівників КГБ влаштовано лекції з історії культури, релігії, що кожен працівник управління „відгукнувся на заклик людей доброї волі” і

пожертвував частину заробітної платні в добровільний фонд.

Подана також інформація, що на всі рівні рад у Львівській області висуєно 36 чекістів. Вершиною даного повідомлення є привітання від імені керівництва і колективу КГБ для всіх віруючих з різдвяними святами.

НОВОРІЧНА ЗУСТРІЧ

Нью Йорк. — Секція Сеньйорів при Відділі „Самопоміч” в Нью Йорку запрошує своїх членів на новорічну зустріч, яка відбудеться в суботу, 13-го січня 1990 року, о год. 2-й по полудні в домашній „Самопоміч”, 98 Друга аве.

У Варшаві відбулася конференція з питань Лемківщини

Варшава, Польща. — 1-го і 2-го січня у Варшаві проходила наукова сесія п.н. „Політичні та суспільні напрями населення Лемківщини у ХХ ст.”.

Організатором сесії був Відділ політичних наук та журналістики Варшавського університету, а також Ярослав Мокляк, молодий український історик, що живе в Польщі.

У сесії взяли участь багато польських та українських науковців, м.ін. проф. Анджей Квіцельський (Познань) та проф. Іван Краєвський (Львів), однак основну більшість учасників складала молодь науковців з початкового періоду наукової кар'єри.

Знайомі учасників на особливу увагу заслуговав виступ Богдана Горбля (украї-

нець з Вроцлава, студент 5-го курсу історії), який ознайомив слухачів з вислідами його дослідів над Руською Народною Республікою Лемків. В. Горбаль перший почав джерельно досліджувати цю тему.

МАЛАНЧИН ВЕЧІР

Нью Йорк. — Український хор „Думка” та Український Спортивний Клуб в суботу, 13-го січня, влаштовують Маланчин вечір, який відбудеться в Українському Народному Домі, 140 Друга аве. Гратиме оркестра „Темпо”, в мистецькій програмі — виступ жіночого ансамблю хору „Думка”. Початок о 9-й год. вечора. Столи слід замовляти в Мирослава Кулиннича, тел.: (718) 672-9344.

Поляки й українці

моляться разом

Нью Йорк (Р. Голіят). — У газеті „Католік” з 10-го грудня 1989 року поміщено статтю Станіслава Гергея п.з. „У поляків на Кресках”, тобто, в західній Україні. Там сказано, що 6-го листопада 1989 року, парафіяльний костюль у Боршеві відвідав Єпископ Маріан Яворський, ординарій Львівської архидієцезії. Вірні зі слезами в очах вперше від десяти років вітали польського єпископа.

Парох Маріан Трофім'як у своїй вітальній проповіді сказав, що Борщів на протязі довгих років означав символ католицької віри, бо ця святиня була єдиним чинним польським католицьким костюлом на „кресових” землях, які після Другої світової війни знайшлися в границях України. Крім поляків, на Богослуження масово приїжджали українські католики, які не хотіли впровадити католицизму й тут мали нагоду співати одночасно й свої пісні. Парох у своїй мові підкреслює, що під час Літургії не має зрічновання між співом пісень польської й української — вірні співали одні й другі.

Єпископ Яворський висловив признання усім, що втручалося до цієї костюль у досконалий стан. Йому сослужили до св. Літургії священники, що прибули з ним з Польщі, Веслав Бансі Маріан Бучко. Після проповіді Єпископа Яворського, відспівано за тутешнім братнім звичаєм псіню до Матері Божої в українській мові, як також відмовлено „Отче наш” у цій самій мові.

На закінчення Єпископ висловив признання вірним за їхню дбайливу опіку над костюлом і подяку усім тим священникам, що впродовж багатьох важких років встояли у своїй святині й трудилися для Бога й свого народу.

При кінці візитації група дітей вручила Єпископові квіти. Одна з дівчат декламувала польською мовою вірш з „Сильним східним

акцентом”, бо контакт наймолодшого покоління з польською мовою обмежується до костюля. В статті сказано, що Борщів був одним з небагатьох „кресових” міст Речисполітої, яке з великою повагою боронили воїни Корпусу охорони кордону перед наступаючою Червоною армією. У святковому апелі, який перший раз відбувся 17-го вересня 1989 року перед гробом невідомого воїна вшановано пам'ять оборонців Борщова.

Стаття ілюстрована трьома знімками — костюль і учасники св. Літургії.

КОНЦЕРТ ПРИСВЯЧЕНИЙ Р. САВИЦЬКОМУ

Ньюарк, Н.Дж. — Тут в неділю, 14-го січня, відбудеться концерт присвячений пам'яті основника УМІ проф. Романа Савицького в 30-ту річницю його смерті. Виконавці програми: учні класу Т. Богданської, Д. Каранович, Г. Клим, Л. Крупи, М. Мазькевич. Концерт влаштує Український Музичний Інститут Америки, Відділ Ньюарк — Ірвінгтон. Початок в 11-й год. ранку в ризничій залі при школі св. Івана Хрестителя.

СВЯТКУВАННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ В МЕЙПЛВУДІ

Мейплвуд, Н.Дж. — Тут у вівторок, 16-го січня, на плянованих зборах Миської управи, які відбудуться о 8:30 год. ранку в Миській раді, посади міста Роберт Грессмір підніме та прочитає проголошення з нагоди роковин Дня Незалежності України. В понеділок, 22-го січня, посади Р. Грессміра та члени Миської управи будуть присутні на святкуванні Дня Незалежності України, яке відбудеться в Миській раді о 9:30 год. ранку. На закінчення програми буде урочисто піднесений національний прапор України поруч американського.

ВІРНІ УКЦ ВІДКИДАЮТЬ НАКЛЕПИ РПЦ

Москва (ПС УГС). — В помешканні члена московської філії УГС Миколи Муратова у четвер, 4-го січня, відбулася пресова конференція українських католиків з участю закордонних кореспондентів і також кореспондентів таких советських видань, як „Московские Новости”, „Огонек”, АПН (Агентство печати „Новости”).

Голова Комітету Захисту УКЦ Іван Гель повідомив, що близько 300 священиків РПЦ, які обслуговували 650 парафій, оголосили про своє повернення в лоно Української Католицької Церкви. І. Гель спростував несправедливі твердження представників Російської Православної Церкви про нібито насильницьке захоплення храмів і насильницькі дії проти священико-служителів РПЦ. Такі звинувачення на адресу українських католиків були висловлені на телебаченні 14-го грудня 1989 року в заяві Архiepіскопа ростовського Кирила, який твердив, що смерть священика РПЦ Василя Бочала нібито наступила внаслідок „насильницьких дій уніятів”. Советські власті за допомогою центральної телебачення і преси сприяють керівникам РПЦ в поширюванні дезінформації та розпалюванні ворожнечі між вірними обох Церков.

Отець Мирослав Німак, що був свідком тих подій, розповів, що сам бачив, як бачили це вірні церкви села Залісся Золотоського району, Львівської області, що

в о. Бочала почався серцевий біль після того, як вірні його приходу оголосили, що відтепер вони вважають себе українськими греко-католиками. Після невдалої спроби умотивувати парафіян зберігати вірність РПЦ Іван о. Бочало відчув біль у серці. Помер він в дорозі до лікарні на руках у своїх родичів. Лікарі засвідчили, що він уже раніше переніс два інфаркти, а це був третій.

М. Муратов розповів, що до Центрального телебачення, до редакцій газет „Известия” та „Советская Россия”, котрі поширювали наклепи, що зачіпають честь і гідність Української Католицької Церкви, надіслали листи з протестами. Муратов також повідомив, що Комітет Захисту УКЦ подав скаргу до Ленінського райсуду в Москві з вимогою порушити справу щодо наклепників на УКЦ, але суд відмовився цю скаргу прийняти.

БЕНКЕТ І БАЛЬ ЛІКАРІВ

Нью Йорк. — Українське Лікарське Товариство Північної Америки Відділ Нью Йорк-Нью Джерсі влаштує бенкет і баль з презентацією дебютанток, який відбудеться в суботу, 13-го січня, о 8-й год. вечора в готелі Пласа, 5-та аве. й 59-та вул. Зголошення дебютанток та за загальними інформаціями слід звертатися до д-ра Звенислава Ворох, тел.: (212) 982-4994, або Галини Семчишин, тел. (201) 273-3035.

Діти Миссисага передали забавки дітям Чорнобиля

Миссисага, Онт. — Діти цілоденної школи ім. св. Софії в Миссисага, Онт. зібрали понад 200 забавок перед Різдвяними святами. Ці забавки передано дітям, які потерпіли внаслідок чорнобильської катастрофи.

Директорка школи Надія Луцш сказала: „У нас тут в Канаді тепер багато говориться про допомогу Україні. В цей спосіб діти нашої школи хотіли допомогти та розвеселити дітей в Україні”.

В часі збірки вчителі пояснили дітям, що сьогодні в Україні діти часто не мають забавок. Декотрим дітям було важко зрозуміти, як можна жити без забавок. Також в часі збіркової кампанії діти школи св. Софії мали нагоду ближче познайомитися з наслідками аварії на АЕС у Чорнобилі.

В часі збірки забавок до школи заставили театр-студію „Не журись” зі Львова, який якраз завершував своє турне по Канаді. Члени театру виступили на тлі виставлених забавок, які були розміщені в паках, покритих святковим папером. Віктор Морозов, художній керівник театру, промовляючи до дітей, сказав: „Ми дуже радіємо, що ви зібрали такі гарні подарунки та передасте їх дітям, які потерпіли в Чорнобилі”. Дохід з

школьного виступу театру „Не журись” члени ансамблю призначили повністю на закуп додаткових подарунків.

Всі забавки були передані Народному Руху України за Перебудову (НРУП). Кошти пересіли забавок зголошлася покрити Українська Кредитова Спілка, яка має свій відділ в Миссисага.

В цьому році школа св. Софії має в плані поширити свою акцію та заохотити інші школи до співучасті.

„МАЛАНКА” В СОМЕРСЕТІ

Сомерсет, Н.Дж. — Українська молодеча організація ОДУМ влаштує традиційну „Маланку”, дохід з якої призначений на фонд допомоги дітям Чорнобиля. Гратиме оркестра „Одночасність” з Торонто та „Олесь Кузишин трио” з Нью Джерсі. В програмі — ввечері з вином і шампанським. Пожертви — 75 дол. від особи, 30 дол. від студентів до 23 років. Вечерини відбудуться в суботу, 13-го січня, в Сомерсет Гілтон, 200 Атріум драйв (Дайвідж аве.). Початок — о 6-й год. вечора. За інформацією слід телефонувати на число: (201) 890-5986, або (718) 657-0317.

Опубліковано книжку о. Ю. Катрія

Нью Йорк. — Тут, минулого року, виданням Української духовної бібліотеки отців Василя, ч. 73, з нагоди ювілею Тисячоліття Християнства України, появилася 313-сторінкова книжка о. Юліана Катрія, ЧСВВ, п.з. „Наша християнська традиція”.

У передмові до цієї книжки від Видавництва сказано так: „Ця книжка відіслана перед нами тисячолітню свячену традицію Східної, а в тім і нашої Української Церкви. Тут, наче на

скрані, ми бачимо звичай, чесноти християн, життя Церкв, зокрема перших віків і її священиків та єпископів”. На самому початку передмови Видавництва, як мотто, що є і доречним усього твору, цитує слова Митрополита Андрея Шептицького: „Нам треба вірно заховувати всі наші давні обряди й церковні предання”.

Цю книжку можна замовляти у видавництва: Analacta OSBM, Via S. Giosafat, 8 — 00153, Rome (Avertino), Italy.

СОВЕТСЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ БЛЮК БОРЕТЬСЯ З ТРУДНОЩАМИ

Софія, Болгарія. — На річній конференції контролюваної Москвою Ради взаємної економічної допомоги, голова Ради Міністрів СРСР Миколай Рижков та інші члени советської делегації домагалися від дев'яти членів Ради, щоб їхні країни, шукаючи виходу з економічних труднощів, розпочали торгівлю на базі „твердої валюти” і щоб советський рубль був зарахований до валюти з вартістю інших держав. Правда, Н. Рижков обіцяв, що його уряд постарався в найближчому часі збільшити вартість рубля, підтримати його цінну вартість золотом здепонованого у швейцарському державному банку, але його виступ був скептично прийнятий представниками інших східноєвропейських країн, які вміщали змінили в себе систему державного правління і економічну структуру. Наприклад, Польща, Чехо-Словаччина, Мадящина, вже розпочали процес наблизження до Європейської економічної спільноти та індивідуальну торгівлю з державами Північної і Південної Америки та Азії, зокрема з Японією.

Заступник прем'єр-міністра у чехо-словацькому уряді Володимир Длугі заявив, що прийняття советського плану означало б повернення до економічної катастрофи, застою, вічного браку товарів першої потреби, їхнє квалітативне зниження. Він додав, що советський рубль, польський злотий чи валюти інших держав, членів Комекону, не можна ні в якому разі порівнювати з американським доларом, японським єном, західнонімецькою маркою чи валютами інших

економічно стабільних західноєвропейських й американських держав. „Наша валюта, прийнявши під теперішню пору, — заявив Длугі, — не є і правдоподібно не буде скоро вимінюваною вартісною валютою і на її вартості не можна розбудувати здорових економічних структур”.

У зв'язку з труднощами в Раді взаємної економічної допомоги, деякі східноєвропейські держави побоюються, що СРСР повернеться до правдивої ціни за свої товари, зокрема природний газ, нафтові вироби, зброю та інші сирові та товари, які Советський Союз доставляє до членських держав Комекону. Це, очевидно, означитиме, що члени Ради будуть змушені платити високу ціну (ціну долара) за советські товари, або шкочиво переставитися на торгівлю із західними державами, що означитиме загрозу, а може навіть ліквідацію Ради, яка в тій ситуації стане непотрібною інституцією.

Теперішня конференція членів Ради вже започаткувала процес сумнівів, а навіть далекойдучих змін в Комеконі, — кажуть західні економісти, — зокрема у вимогах поодиноких делегатів, які домагалися знесення дотеперішньої контролю і дозволу на вільну торгівлю з країнами східного і західного блоку.

З огляду на існуючі труднощі, члени Ради прийняли тимчасову пропозицію створити окрему комісію, яка займатиметься систематичним вивченням нової ситуації і запропонує свою розв'язку при найближчій черговій зустрічі членських держав.

В АМЕРИЦІ

ПОНАД 400 БУДИНКІВ ЦЕНТРАЛЬНОГО Мангеттену, Челсі та Грінвіч-Вілледж, залишилися без газу внаслідок пошкодження водопроводу в кінці минулого тижня. Вода затопила газопроводи, що примусило компанію „Кон Едісон” виключити газ в мешканцевих та промислових будівлях. Майже в сотні будинків газом користуються не лише для приготування їжі, але для опалення. Усунення наслідків аварії може тривати кілька днів. В районі Челсі на П'ятій авеню між 18-ю та 19-ю вулицями внаслідок впливу води виник великий кратер, який спаралізував транспортування. Був пошкоджений телефонний зв'язок та електрика, великих шкод зазнали деякі клуби та крамниці.

В КІНЦІ МИНУЛОГО ТИЖНЯ сильні дощові бурі з вітрами пронесли над північним заходом країни, в Орегоні загинули дві особи: 11-літня дівчинка — коли на неї впало дерево і 23-літній водій в автомобільній катастрофі. Тисячі будинків залишилися без електрики. Метеорологи повідомили, що сила вітру досягла 92 мил на годину. В понеділок, 7-го січня, в стейтах Айдаго, Орегон, Вашингтон більшість шкіль була зачинена. Цей самий шторм викликав великий снігопад в лешатарських районах Вайомінгу, а між Чески та Ларами внаслідок сильного вітру з колії з'їхав поїзд, на шастя ніхто не постраждав.

ВЕЛИКІ БАНКИ, ТАКІ ЯК Перший крайовий банк в Чикаго, а з ним Сітібанк та багато інших по всій країні в понеділок, 8-го січня, проголосили зникну відсотків на основні позички з 10.5 відсотків на 10 відсотків. Аналітики передбачали що зникну вже два місяці тому, як ознаку ослаблення економіки, та очікують дальшого зменшення відсотків на короткотривалі позички. Остання зникла з 11 до 10.5 відсотків відбулася в липні минулого року. Віцепрезидент Першого крайового банку в Чикаго Джеймс Еннєйбл висловив впевненість у тому, що зникла відсотків веде до покращення економічної ситуації. Покищо це стало причиною зменшення вартості долара по відношенню до західнонімецької марки та іншої західноєвропейської валюти.

В ПОНЕДІЛОК, 8-ГО СІЧНЯ, Верховний Суд почав розглядати дві федеральні програми, цілком які є збільшення кількості радіо та телевізійних передач станцій, які належать національним меншостям. Суд почав розглядати питання надання національним меншостям державної підтримки ще в 70-их роках. Вперше від того часу, як консерватисти взяли під контроль питання людських прав, Верховний Суд вирішить, які конституційні обмеження будуть відноситися до федеральної влади у справі державного спонсорування позитивно-корисних акцій.

ПОКИ ДВІ ФЕДЕРАЛЬНІ агенції, Комісія атомової енергії та Опіка здоров'ям населення, ведуть секретну боротьбу, починаючи від 1974 до початку 60-их років у питанні небезпечної радіації в уранових шахтах, сотні й тисячі шахтарів підлягали високій дозі радіації та вмирали від рака легень. Федеральні та стейтові чинники повідомляють, що в уранових шахтах районів Натуріта і Уран в Кольорадо та Мерісвель в Юта працювало понад 15,000 шахтарів, більше як 400 з них померло, сотні втратили працездатність, їх дні полічені, бо рак легень майже не виліковується.

СОВЕТСЬКЕ ВІЙСЬКО ПОКИНЕ ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНУ

Прага, Чехо-Словаччина. — До кінця цього року Советський Союз виведе з Чехо-Словаччини своє військо, яке перебувало там від 1968 року, коли советські танки приїждили „Празьку весну”. Як повідомив у зв'язку з цим представник чехо-словацького міністерства закордонних справ Любош Дубровський, нині в Чехо-Словаччині перебуває 80,000 советських військовослужбовців.

Побувавши в кінці минулого року в Москві, нинішній міністер закордонних справ Чехо-Словаччини, в минулому правозахисник і дисидент Юрі Дайнстбаер, повернувся з повідомленням, що найближчим часом представники СРСР і Чехо-Словаччини сядуть за стіл переговорів відносно подорожчів виведення з цієї країни советського, обмеженого контингенту”. Обидві сторони планують почати переговори 15-го січня у Празі, після чого чехо-сло-

вацький президент Вацлав Гавел відправиться з візитою до Москви. Його візита запланована на початок лютого. В Празі мають надію, що поїздка проявить добру і президент привезе додому багато нових ідей.

Не виключено, що в той же час Прагу відвідає советський міністер закордонних справ Едуард Шеварднадзе. Окупація Чехо-Словаччини військами Варшавського Пакту вліті 1968 року покладає кінець протестів політичних реформ, що почався тоді в країні. Тепер у Советському Союзі це рішення визнано помилковим. З цього приводу Любош Дубровський зауважив, що чехо-словацький народ вважав так з самого початку.

У Празі мають надію, що переговори, які повинні початися 15-го січня, дадуть змогу досягнути деяких попередніх угод про технічні деталі виведення советського війська.

Н. Чаушеску плянував партизанську війну проти народу

Вашингтон. — Диктатор Румунії Ніколае Чаушеску, розстріляний разом з жінкою 25-го грудня минулого року, мав намір на випадок державного перевороту втекти в Китай і звідти керувати боротьбою проти своїх противників. Про це розповів в інтерв'ю пресовому агентству Ассошіейтед Пресс один з колишніх керівників румунської служби безпеки Йон Пачепа, який втік з Румунії у 1978 році, дстав політичний притулок у ЗСА і кілька років тому видав книжку „Червоні горизонти”.

„Моя робота заключалася в тому, щоб допомогти Чаушеску втекти з Румунії на випадок несприятливості, — заявив в інтерв'ю колишній румунський чекіст. — Він повинен був втекти в Китай і жити там доти, поки не зможе повернутися в Румунію”.

Генерал-лейтенант Й. Пачепа керував будівництвом підземних шляхів сполучення у Бухарешті. Ці тунелі з'єднували будинок Чаушеску з військовими базами і двома бухарештськими летовищами. Під землею зберігалися також запаси зброї, необхідної для ведення тривалої боротьби.

„Згідно з пляном, у кількох європейських столицях були організовані явки. На випадок небезпечного режиму Чаушеску, туди повинні були прибути агенти секретної служби, що живуть в країнах Західної Європи”.

— сказав Пачепа. Більшість цих явок була розкрита після втечі Пачепи на Захід. Не дивно, що члени родини Пачепа, які залишилися в Румунії, зазнавали постійних переслідувань, а дочка провела під домашнім арештом понад десять років. В кінці минулого тижня його дочка з чоловіком, а також двоє членів родини прибули в ЗСА і після 12 років розлуки побачилися з колишнім генералом.

На думку Пачепа, величезну роль в скиненні Чаушеску відіграли радіопередавання „Вільної Європи”. „Румунія, — пояснив Пачепа, — не могла бачити на телебаченні, що відбувається в Чехо-Словаччині. Східний Німеччини, Мадящини. Вони не могли прочитати про це в румунських газетах. Єдиним джерелом інформації про зміни у Східній Європі були радіопередавання „Вільної Європи”. Радіожурналісти провели прекрасну роботу”.

Пачепа сказав в інтерв'ю агентству АП, що в 1965 році, коли Чаушеску прийшов до влади в Румунії, було 10,000 агентів служби безпеки. На час його скинення їх кількість досягнула 180,000. „Чаушеску не вірив у лояльність армії, — підкреслює колишній генерал-лейтенант, — тому він створив власну армію. Але врешті румунська армія повстала і перемогла „Сегурітате”.

У СВІТІ

У ПОНЕДІЛОК, 8-ГО СІЧНЯ, східнонімецькі угруповання, які пропагують демократизацію, зірвали тижневі переговори з Комуністичною партією в справах майбутнього своєї країни. Причиною цього зірвання була вимога зі сторони цих угруповань, щоб теперішній уряд розв'язав тайну поліцію. Ця нова субтика з офіційними урядовими чинниками вказує на недовіру й опозиційних груп до уряду прем'єр-міністра Ганса Модрова. Ці самі групи заявили, що зовсім переруть переговори, бо, на їхню думку, теперішній тимчасовий уряд, не зважаючи на обіцянки, старався задержати інституцію ненависної тайної поліції.

У БОЛГАРІЇ ЧИМ РАЗ голосніше лунають незадовільні голоси з приводу рішення Комуністичної партії скасувати закон, який забороняв туркам, громадянам Болгарії, надавати своїм дітям турецькі імена. Згаданий закон був придуманий для того, щоб цілковито асимілювати турецьке населення Болгарії. Закон забороняв публічне вживання турецької мови, як й також деякі мусульманські релігійні звичаї. Знаючи стверджують, що це є виявом довготривалої етнічної ненависті, до якої причинилися такі закони. Сподіються, що ці міжусобиці не доведуть до ліквідації тих кількох проблєм демократизації.

НОВИЙ УРЯД РУМУНІЇ подав до відома що у понеділок, 8-го січня, спеціальні військові суди розпочали судові справи проти членів державних з'єднань безпеки, яких зловлено під час того, як вони стріляли в цивільне населення після укладу президента Ніколае Чаушеску. Перші розправи вже розпочалися в місцевостях Сібіу, де шефом партії на цілу округу був син колишнього комуністичного диктатора Ніку Чаушеску, якого дальше переслідують, але досі його не оскаржили у будь-яких інстанціях. Ці повідомлення подав засобам масової інформації головний речник Ради правління національного спасіння, тобто теперішнього уряду, Аврель Дрогосі Мунтіну.

СВОБОДА

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07310. Svoboda (201) 434-0237. U.N.A. (201) 451-2206.

Бюро УНУ у Вашингтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс) 1-800-368-3631. Subscriptions: 1 year — \$40.00, 6 months — \$22.00, 3 months — \$12.00. U.N.A. members: 1 year — \$15.00. Change of address — \$1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Революція у Румунії і її відгук у Китаї

П'ятиденна революція у Румунії, яка закінчилася розстрілом тирана Ніколае Чаушеску і його дружини Єлени, арештуванням усіх членів Політкому і викресленням прикметника „соціалістична“ з титулу Республіки, незмірно здивувала ввесь демократичний світ і врадувала його. Але це страшенне обурило суходільний Китай, з яким Румунія, єдина сателітна держава, яка затримала ще комунізм в його сталінській формі, зберегла приятельські взаємини. Партійно-державна верхівка Китаю очевидячки налякалася. Але замість піти назустріч лібералізації режиму, чого ждали народні маси всіх європейських сателітних країн, китайські фанатики марксизму рішили силою зберегти режим партійної всевлди. За американськими часописами — з кінцем грудня минулого року мали в Китаї скасувати війняктовий стан, заведений там у червні 1989 року, коли переведено збройну масажу демонструючих студентів і робітників. На вістку про події в Румунії — війняктовий стан у Китаї залишено надалі. Здогадуються, що китайські володарі обіцяли Брентові Скокфрові, дорадникові у справах Крайової безпеки, який в минулому місяці перевів — з доручення від президента Буша — засекречену подорож до Пекіну, — що вони проголосять амністію для арештованих учасників минулорічних демонстрацій та зокрема запевнять безпеку всім тим китайським студентам, які студіювали в Америці, солідаризувалися з своїми бунтарськими колегами і бояться вертатися до рідного краю. Такої заяви пекінській владі не проголосили. Навпаки, скріплено військово-поліційну сторожу біля всіх студентських кемпусів. Щоб злагодити настрій у робітничих колах — обіцяно підвищує винагороди. Збільшено харчові пайки. А тому, що в Румунії до збунтованих мас народу приєдналася була армія, то в Китаї проголошено, що армія має всецільно залежати від Компартії і поведено додаткові курси політграмоти з заго-стренням дисципліни.

Психологічно можна зрозуміти пекінських володарів, які всі вже пізнього віку, відсталі від новітніх філософських напрямків і суспільних течій та просто не всіли зрозуміти, що марксизм є запереченням свободи людини і народу. Але відстале лідерство, яке не йде з духом часу — це нещастя народу. І такі відсталі лідери Компартії у Польщі, Мадящині, Східній Німеччині, Чехо-Словаччині, Болгарії і Румунії — мусіли зникнути з політичного овиду. Зберегтися на ньому силою можна, але — як довго?! Заскорузлість пекінських комуністичних володарів дійшла до того ступеня, що вони звернулися проти Міхаїла Горбачова, закидаючи йому вину, що він толерує „зраду“ діячів Компартії, які зрозуміли потребу „людського обличчя“ комуністичного режиму. Коли б Горбачов хотів наслідувати старого пекінського партійця Денга і переводити масажу мирних демонстрантів, то загирав би всі можливості рятувати економіку, яку зруйнував марксизм, настав би голод і ціла Евразія пірнула би у кривавий хаос. І тепер це невідомо, чи вдасться Горбачову довго лавірувати поміж гоном народів СРСР до волі та вірності марко-ленінському заповітові. Останнє число тижневого журналу „ЮС Нюз енд Ворлд Репорт“ з дати 15-го січня 1990 року має на передовій сторінці ілюстрацію надламаною молотом і надщербленою п'ятикутної зірки та напис: „Упадок комунізму — чи Советський Союз найближчий“. Поважна преса в усьому світі приносить голоси авторитетних учених і політичних аналітиків, які одностайно погоджуються, що настав кінець комуністичній і тільки різниця в поглядах, коли той процес закінчиться і як комунізм загине також у Советському Союзі. Партійно-державна верхівка у Пекіні вже тепер своєю настановою ізольована, бо у „Нью Йорк Таймсі“ можна було вчитати, що у Пекіні й інших містах Китаю розкинуто петючки з короткою пересторогою: „Пам'ятайте Чаушеску!“

Китай — країна з найстаршою у світі культурою. Можна здогадуватися, що тамозна інтелектуальна верхівка, але й люди з пересічної інтелегентської верстви знають, що діється у світі. Можна теж на підставі неписаних законів історії і на підставі пречислених історичних прецедентів передбачити — не бавлячись у неповажні пророцтва — що процес замирання комунізму може ще перейти різні стадії і застакувати світ різними несподіванками, але остаточно комунізм мусить загинути. Революція у Румунії не була першою у всесвітній історії. ХХ сторіччя кривавилося двома світовими і різними „льокальними“ війнами та кривавилося 70-літнім експериментом марко-ленінізму. Але і цей страхотливий експеримент мусить скінчитися — і в Советському Союзі і в суходільному Китаї.

Нинішня конституція ССР, яка незмінно дові роки діє як основний закон, відома під назвою „брежньєвська“. Вона була ухвалена, точніше сказати, наказним шляхом впроваджена в жовтні 1977 року. Про те, як складалася і формувалася ця конституція в газеті „Моє сільське новини“ за 3-тє грудня розповідає один з її співавторів доктор філософських наук Анатолій Бутенко.

Прагнучи надати належну вагу підготові нового закону держави, були створені, як пише автор, команди спеціалістів, — істориків, економістів, юристів, філософів, суспільствознавців тощо. Працювали ці „команди“ над проектом конституції довго і безрезультатно, що дало Брежньєву на 25-му з'їзді (1976 рік) підстави похвалитися, що підготовка „ведеться старанно, без спішки, щоб по можливості точніше зважити кожну виниклу проблему і потім внести проект на всенародне обговорення“.

Автор статті твердить, що нікчемні наслідки багатомісячного товчання в ступі води змучена була тим, що „команди“ спеціалістів діяли під судовою командою „творця нової конституції“ Брежньєва, який через свого вірного виконавця, секретаря ЦК Б. Пономарьова, відкидав геть з проекту все, що в будь-якій мірі загрожувало створеному в країні застій-

Василь Сокол

„ВСЯ ВЛАДА РАДАМ...“

Голова комісії обірав дискусію: „Не будемо сперечатися. Запишемо, як було в сталінській конституції. Цю статтю міняти не будемо.“

Так і сталося. В остаточному вигляді стаття 6-та лишилася сталінською. Тепер, як ми знаємо, нинішні „прогресивні апарати“ з усіх сил намагаються зберегти саме цю статтю. Спроби дійсно прогресивних діячів — депутатів Верховної Ради поставити бойд на обговорення це питання були рішуче відкинуті. Тобто: „Цю статтю міняти не будемо!“

Щоб записати в конституцію такі слова: „Керівною і спрямовуючою силою суспільства є партія, ядром його політичної системи, державних і громадських організацій є комуністична партія“, — як показав сумний досвід наступних десятиліть, неперітним виявилось доводити комусь бойд мінімальні докази на таке звняння. А взагалі, — не існувало жодних доказів. Результатом дії керівної і спрямовуючої сили було доведення країни на грань економічної катастрофи, до деморалізації суспільства, про що Горбачов сказав на початку проголошення революційної перебудови.

Шановний! Те, що я пропоную записати, нині робиться і без цього запису. То давайте звільнитися від дворушництва, — чесно і прямо скажемо про це народу.“

Микола Мушнік

НОВИЙ ГРОМАДЯНСЬКИЙ РУХ НА ЛЕМКІВЩИНІ

Равління вже припинили виручку ліса до кінця 1989 року. Це до значної міри підняло престиж Громадянського руху в очах лемків. Щобільше, його члени почали на місці визначати межі своїх колишніх лісових ділянок та зорганізували добровільні варти, щоб не дозволити вивозити з ліса зрізане вже дерево. Вся ця боротьба ведеться виключно ненасильницькими засобами. Слід зазначити, що новостворений рух в національному питанні, на відміну від інших сепаратистичних лемківських організацій, стоїть на виразних українських позиціях, однак прагне у свої ряди усіх лемків Польщі, без огляду на їхню релігійну чи національну орієнтацію.

Пару тижнів тому Громадянський рух лемків з'явився з відкритим листом до польської інтелігенції. В листі, між іншим, наголошено:

„Русини-українці з Лемківщини є безборонною і майже знищеною нацією, незаконно позбавленою гіпотетичних прав, своїх шкіл, осередків культури і науки. Лемки, як і бойки, є ганебно скривджені. В них пограбовано успадковане приватне і громадське майно попереднім сталінським урядом Польщі, урядом, який вигнав їх із своїх рідних місць і розсіяв по шлій західній Польщі. Лемки нікому нічого не винні. Навпаки, це вони залишилися вкрай потерпілими. В Польщі грозить їм примусова

асиміляція і занепад їхньої багаточисельної досі живої культури. Ми не хочемо наших кривд виправляти іншими кривдами. Звертаємось до вас як до братів. Будемо рівні між рівними, подімо собі руки поєднання в цій новій епосі дії“.

Далі в листі наведено, що лемки не домагаються повернення усіх своїх маєтків, переданих урядом польського поселення на їхні землях. Вони вимагають лише повернення лісів, що знаходяться в посіданнях держави і які можна повернути первісним власникам дуже просто. Громадянський рух лемків Польщі переконаний, що держава поверненням лісів їхнім законним власникам не понесе жодних втрат, бо ці ліси й надалі залишаться у Польщі, однак придбають справжніх господарів, які будуть дбати про них куди ліпше, ніж дотеперішні анонімні власники. Та ж сьогоднішні в місцевостях, де до 1947 року жило 150,000 лемків, мешкає всього навсього 13,000 населення, отже якщо у свої ліси повернуть лише незначна частина їхніх справжніх власників, це буде на користь польської держави, яку лемки згідні визнати своєю батьківщиною, хоч своєю матір'ю вони і надалі вважають Україну.

Комісія прав людини при польському сеймі позитивно віднеслася до домагань лемків і запропонувала, щоб цю справу розглянуло міністерство сільського гос-

подарства і лісництва. Та, однак, ставиться до домагань лемків негативно, посилаючись на горезвісний декрет 1949 року, згідно з яким все майно лемків припало польській державі. Напруження на Лемківщині зростає з кожним днем.

Нещодавно у селі Білянка зібралося понад 200 колишніх власників лісів, які при наріжному камені майбутнього пам'ятника жертвам терору 1945-89 років (акції „Вісла“, Явожно, Завадка Дерезівської тощо) склали урочисту присягу, що свою боротьбу поведуть до успішного кінця.

Якщо польський сейм не поверне лісів їхнім власникам, 12 членів Громадянського руху лемків Польщі вступлять у „дядилену голодуючку, а якщо і це не допоможе, один член Громадянського руху піддасться самопаленню. Це свідчення в офіційній резолюції Громадянського руху лемків 10-го грудня 1989 року.

Господар Громадського руху П. Стефанівський вірить, що до цього не дійде, що новий уряд Польщі задовольниться справедливими вимогами лемків. Він мріє зібрати 30,000 підписів гіпотетичних власників лемківських лісів, побудувати на Лемківщині будинки культури, поширити сітку приватних готелів і перетворити Бескиди в один з центрів туристичного руху.

Ініціативна група русинів-українців Чехо-Словаччини за перебудову підтримує законні і справедливі домагання свої побратимів у Польщі, однак не вважає доцільним приносити на вівтар цих домагань людські жертви, хоч і шляхетні та добровільні.

НА МИСТЕЦЬБІ ТЕМНІ

Святослав Гордінський

Виставка І. Марчука в Українському Музеї

У двох залах Українського Музею в Нью Йорку 16-го грудня ц.р. відкрито велику, більш як 50 картин, виставку малюнків творів Івана Марчука з України. І. Марчук, народжений 1936 року на Тернопільщині, належить до тих видатних мистців, які довгий час, — до 1988 року — належали до офіційно „незнаних“, хоч вони мали за собою не раз і десятки виставок не тільки в Україні, але й у Росії. Їхня творчість не вмішлася в коло соціальної реалістичної доктрини, виробленої офіційними ідеологами, які найважливішим завданням мистецтва уважали його служіння партійній агітації. У Великій Советській Енциклопедії 50-их рр. (російській) побіч обов'язково Леніна головними теоретиками мистецтва названі Сталін, Молотов і Каганович, але в Українській Радянській Енциклопедії 1960-их років, залишився вже тільки Хрущов і в бібліографії з питань мистецтвознавства подані тільки чотири його (до речі, погромацькі) статті... Але у великій 6-томовій Історії українського мистецтва такого „мистецтвознавця“ вже немає. Все це показує, в яких ненормальних умовах мусило розвиватися мистецтво в Україні і чому той період нашого мистецтва не включився в струм мистецтва світового.

Але ми починаємо жити вже в іншій добі і з цікавістю, хоч і не без певних атавістичних побоювань, спостерігаємо ті зміни, що заходять у мистецтві сучасної України. А що там діється не одне, широкомаштабне і насправді високомірівне, показує сама виставка Марчука. Передусім, це мистець, який уповні володіє технічними проблемами свого майстерства і не належить до тих дівотих численних сучасних новаторів, які беруться творити вські „видадливі“ форми, що мають маскувати їх незнання рисунку, композиції чи гармонізації барв. Дивлячись на картини Марчука, можна декуди не погоджуватися з такою, а не іншою компізиційною або кольористичною розв'язкою, але це будуть завжди його твори, збудовані за його власною логікою і смаком, завжди на потрібному мистецькому рівні.

У наших спогадах і мрії України — це країна сонця, золотих лавів розквітлих вишневих дерев і Дніпрової синяви. Такою вона незмінно і є, але одночасно це й країна Биківні, Віниші і Чорнобиля, країна, де ще донедавна брат до брата боявся промовити зайве слово. Ця психічна травма лягла і на душу Марчука та відбилася і на його мистецтві. Воно сповнене кошмарами недавнього минулого, з якого мистець не може або не хоче звільнитися, бо над просторами України досі проносяться затруєні віт-

ри, якими мусить дихати українська людина. Через це велика більшість картин, створених мистцем, носить на собі сліди цих екологічних перетворень, що почали змінювати природні форми всього живого. На картинах мистця змінилася вся природа — трава, листя, квіти, галуззя дерев, обличчя і руки людини — стали вже зовсім інші, почали втрачати свій природний живий колір. Хтось скаже: автор тих творів просто песиміст! Але мистець, як і багато його сучасників, оточений тисячами очей, які безсмірно запитують: Що є? Що буде?

Як не як, а більшість картин Марчука показує уяву дітяноз його творчої три-години. Серед його творів, що відразу звертають увагу своєю безпосередністю, слід згадати насамперед „Опустіте гніздо“, ще з 1977 року, далі зовсім нові картини — „Земля материнська“, „Молитва опівночі“, „Чорнобильська Малодна“, „Нерозлучні“, „Вечірня молитва“, „Реквієм“, „Мислитель“, „Біле цвітіння“, „Баллада про рибу“ — все твори виразні і повні драматизму. Я не буду описувати їх окремо, — деякі з них описала Степанія Гнатенко у своїй адуальній передмові до каталога виставки, я б хотів тут тільки особливо підкреслити, що такі твори належать сьогодні до найкращого, що створила сучасна Україна в ділянці малюнка. Авторів цих рядків доводилося вже раніше виставляти твори двох інших передових майстрів з України — О. Заливахи і Ф. Гуменюка. З цими двома майстрами і Марчуком уже можна показати мистецтво сучасної України в будь-якому світовому класі музеї. Вони відрізнялися б корисно своє мистецькою дисципліною від переважно зовсім хаотичних псевдомодерних показів інших „народів, навіть з багатого мистецької культури. Щоб не бути голосливим, згадаю хоч би недавню виставку берлінських мистців у НьюЙоркському Музеї модерного мистецтва, де дослівно не було ні одного твору такого калібру, як у шойно згаданих трьох наших мистців. Тепер, при змінах, які почали заходити в мистецтві України, збірна виставка згаданих тут мистців на міжнародному терені була б яким на часі.

Тут треба сказати, що надреалізм Марчука виходить далеко поза самі формальні проблеми, хоч на виставці є його три чисто формалістичні твори — абстрактні геометричні акварелі, досконало скомпоновані. Під надреалізмом маємо тут передусім промислові форми на інші більш чи менш реалістичні, у чому саме мистець виявляє свою

(Закінчення на стор. 4)

Андрій Качор

Ю. ПАВЛИКОВСЬКИЙ ТА ЙОГО КООПЕРАТИВНІ ІДЕЇ

(У 40-у річницю його передчасної смерті)

І. „У середу, 28-го грудня 1949 року, о год. 11-ій перед полуднем, інж. Юліан Павликовський, виходячи з дому на працю в кооперативах („Кос“ і „Лябор“ у Мюнхені), дістав атаку серця. Приклали лікарі і вони ствердили безвільність рятунку — сіп крові в серці. Висловився спокійно і притомно, а о год. 4.05 спокійно заснув“.

Таку вістку я отримав з Мюнхену, в німецькому порті Дельменгорст, перед самим від'їздом до Канади. Вістка для мене була дуже потрясача, бо я з ним перед кількома днями поїхав, виглядав він зовсім здоровим і пригтовлявся також в подорож до Канади, до своєї єдиної доньки Віри, заміжної з інж. В. Кундою, чекаючи на свою дружину, Ірину, з дому Махух, яка в тому часі вийшла на кілька днів в організаційні жіночих справах. Вона в тому часі була головною управителькою кооперативу „Жіноча Праця“ в Мюнхені.

Інж. Ю. Павликовського я пізнав, як молодий кооператор, в 1935 році, в „Маслоунозі“, коли я зачав там працювати в організаційному відділі, а він був головою Надзірної Ради цієї установи. Пізніше, я досить часто зустрічався з Ю. Павликовським, який зацікавився деякими моїми статтями в щоденнику „Діло“ і в „Кооперативному Молочарстві“. А вже дуже близько співпрацював з ним спершу у Кракові, а відтак у Львові, як ревізор Ревізіонного Союзу Українських Кооперативів в 1941-44 роках і, відтак, на еміграції, в Німеччині, коли він очолював Об'єднання Українських Кооперативів на еміграції, а в був редактором журналу цього об'єднання п. з. „Господарсько-Кооперативне Життя“.

У Канаді, зараз по приїзді, вже в 1950 році, я написав коротку монографію про Ю. Павликовського п. з. „35 літ на службі народу“, видання Кооперативної Громади у Вінніпегу. Це зобов'язує мене, до певної міри, і тепер, у 40-літній його смерті, пригадати, хоч коротко, український громаді в діаспорі, а й може в Україні, що небуденну постать у нашому громадському і політичному житті в Західній Україні між двома світовими війнами та його, все актуальні кооперативні ідеї.

У посмертних згадках у всій українській пресі в діаспорі була подана дуже висока оцінка праці інж. Ю. Павликовського. І не диво, бо це була справді людина небуденного знання-науковця, людина непересічної культури, джентельмена з вродженою інтелігенцією, провідного суспільного і політичного діяча, знаменитого організатора, блискучого і дуже тактовного промовця, а перш за все ідейного провідника могутнього українського кооперативного руху в західній Україні в 1920-1944 роках.

Про його життєвий шлях і його працю треба було б писати кількома томами, я обмежує тільки до найважливіших дат з його життя і його найважливішої ідеї, яка лягла в основу його кооперативної праці.

Ю. Павликовський народився 20-го липня 1888 року (101 років тому назад) в селі Синькові, повіт Радехів у родині священика, о. Володимира Павликовського. У шостому році життя (1894) став круглою сиротою. Спершу померла мама (Ольга з родини Авдиковичів), а депо пізніше батько. Малий Юльок виховувався Ясенові, повіт Броди, де жила його родина, з якої вишивав автор „Дністрової Русалки“, о. Маркіян Шашкевич.

З дитячих років Ю. Павликовський з великим ентузіазмом згадував свою бабуню, по батьківській лінії і оо. Юліана і Тому Дуткевича — останній був його опікуном по смерті батька. Особливо глибоко запав йому в душу спогад про перші, основуючі, загальні збори Т-ва „Сільський Господар“ в Олеську (пізніше це товариство стало провідним крайовим центром сільсько-господарської праці), які відбулися 23-го березня 1899 року, на очах 10-літнього хлопця. Ця подія, як пізніше часто згадував,

мала на нього такий вплив, що „це товариство стало мені найближчим на ціле моє життя“ і рішило навіть напрям його студій.

Гімназійні студії закінчив у німецькій гімназії в Бродях іспитом зрілості в 1906 році. Зараз після матури записується на правничі студії львівського університету, які закінчив у 1910 році, складаючи всі приписані іспити з права та політичних і економічних наук. Рівночасно студіює історію у проф. М. Грушевського, д-ра Фільцера й д-ра Бальцера, філософію у проф. Вертенберга і статистику в д-ра Бузєка.

Закінчивши правничий факультет, Ю. Павликовський, згідно із своєю постановою з дитячих літ, виїздить до Відня і записується на агрономічний факультет Високої земельної академії (Гохшуде фюр Боденкультур), яку закінчив дипломом інженера-агронома в 1914 році. У Відні, окремо, студіює кооперацию та аграрну і лісову політику. Мав охоту виїхати ще до Голландії на практичні досліди високого господарського життя цієї країни, але війна не дозволила на реалізацію цих планів.

Громадську працю Ю. Павликовський, за намовою д-ра Євгена Олеського, одного з найбільших наших громадських і політичних діячів і провідників економічного відродження Західної України, після звільнення з військової служби, починає з кінцем 1915 року в Крайовому Т-ві „Сільський Господар“ у Львові. Спершу працює як господарський референт, а відтак як начальний інструктор хліборобства та керманіч Господарської Відбудови краю. Цю боротьбу веде до часу наших визвольних змагань. Після закінчення польсько-української війни він далі продовжує свою працю в „Сільському Господарі“, але головну увагу звернув на відбудову і реорганізацію української кооперативної, як головної основи економічного відродження Західної України.

Закінчення буде.

Роля ДЦ УНР в сучасній ситуації України

Рочестер, Н. Й. — Тут у неділю, 10 грудня 1989 року в залі української православної церкви св. Покрови відбулася доповідь голови Української Національної Ради в еміграції проф. Михайла Воскобойника на тему: „Нова роль ДЦ УНР в сучасній ситуації України“. Доповідач на підставі історичних фактів та найновіших змін, які проходять в комуністичному світі, подав чітку аналітику процесів відродження в Україні. Він вказав на величезні можливості вийти до повної суверенності, на апелі до перешкоди з боку застосованого естаблішменту та на цілий ряд проблем політичного, національного, економічного і екологічного порядку, що мусять бути вирішені в скорому часі. Найновіші зміни, що проходять в Україні, настільки актуальні і далекоглядні, що вони вимагають негайної аналітичної переоцінки ситуації бо, в іншому випадку, ми знову опинимося у хвості історичних подій.

Державне відродження України, на думку доповідача, залежить від двох основних факторів. Перший, — це радикальні зміни в міжнародних відносинах між Заходом і Москвою. В основному — це припинення „холодної війни“, скорочення озброєння, зріст торгівлі, технологічна допомога зі сторони Заходу, демократизація, релігійна толеранція включно з легалізацією Української Католицької Церкви і Української Автокефальної Православної Церкви. Продовження цих поглиблення „холодної війни“ нічого доброго Україні не принесе, крім її повної ізоляції.

Другий фактор — це зрушення народних мас в напрямку масового руху з вимогами культурного, економічного та державного відродження України. Одинокою реальною перспективою, на думку доповідача, є покладання на власні сили народу. Українська діаспора в ролі допоміжного чинника мусить змобілізувати усі свої духовні і матеріальні надбання для всебічного підтримання демократичним шляхом Народного Руху України за Перебудову. Зокрема це стосується підтримки проголошеного Рухом виборчого блоку та вибір таких депутатів, що віддано і совісно боротимуться за політичний і економічний суверенітет, за плюралізм, за скасування 6-ї статті в конституції СРСР і УРСР, за релігійну свободу усіх церков, за справедливість і добробут для всіх громадян України, використовуючи для цієї мети і законодавчі органи УРСР — Верховну Раду, так як це вміло було використано в Прибалтиці.

Ці зміни — перша в міжнародних взаєминах і друга у внутрішній ситуації в Україні — вимагають реальних планів, а не втоптаних декларцій про автоматичне відновлення незалежності України. На жаль, ще й досі деякі еміграційні політики ставляться дещо негативно до цих історичних змін. Ми були свідками неперервних нападів на сп. ген. Петра Григоренка, Леоніда Плюща, Миколу Руденка, Володимира Яворівського та інших гостей з України. Навіть у колах ДЦ

УНР є ще одиниці, що і далі недооцінюють вагу республіканських виборів до Верховної Ради України, які мають відбутися весною 1990 року.

Спостерігаючи визвольні рухи інших народів у системі СРСР, стає очевидним, що майже усі Верховні Ради обстоюють право стати правдиними законодавчими у своїх республіках. Верховні Ради Прибалтики відкрито намагаються на економічній незалежності від Москви, проголошують введення плюралізму, а Верховна Рада Грузії проголошує своє право на вихід з СРСР. Проф. Воскобойник підкреслює, що треба робити ставку на мирну перебудову, на мирну революцію шляхом мобілізації широкіх мас, так як це до певної міри зrealізовано у Прибалтиці і в Грузії. Треба з особливим наголосом вказати на потребу дальшого розвитку єдиного фронту з усіма народами СРСР, бо спільний фронт усіх республік на форумі Верховної Ради СРСР є важливою передумовою для остаточного осягнення суверенітету. Не лякаймося тимчасової участі комуністів у визвольних рухах. Пригадаймо, що І. Багрянний ще в 1940-их роках правильно передбачав ролі патріотично настроєних комуністів у процесі визволення України.

Проф. Воскобойник вважає своїм першочерговим завданням допомогти провести в життя нову стратегію УНРДІ і всього ДЦ УНР у суверенізаційній політиці у світлі перелічених вище змін у світі і в Україні. Стає очевидним, що найбільш реальним ключем до успіху суверенізації України є сприяння і всебічна допомога опозиційним демократичним силам в Україні, якщо хочемо, щоб УНРДІ стала важливим фактором у процесі визволення України. З цього випливає, що ми мусимо пристосувати методи праці ДЦ УНР до сучасних політичних рухів в Україні і рівночасно змагатися до цього, поширення коаліції середовищ, що ще й досі є поза УНРДІ. Той факт, що УНРДІ об'єднує партійні і безпартійні сили, є великим досягненням, на якому можна побудувати УНРДІ, усемає і буде усувати прояви будь-якого політичного антагонізму між борцями за незалежність по обох боках кордону України.

Численні присутні вислухали доповідь проф. Воскобойника з великим зацікавленням та нагородили його рясними оплесками. Питання та відповіді після доповіді були до теми, змістовні і на високому рівні. Після доповіді відбувся концерт і виступ членів церковного хору і оркестри молоденських дівчат і хлопців. Усі вони виступали в гарних вишиваних одягах і збирали заслужені оплески. Присутні закінчили цю напружену імпрезу відпіванням гімну „Ще не вмерла України“.

D.C.

Цьогорічна традиційна передсвяткова товариська зустріч, влаштована 3-го грудня в залі Українського Народного Дому управою й адміністрацією Українського Музею в Нью-Йорку для членів цієї установи та громадянства, проходила під знаком побудови нового, модерного музейного приміщення.

Зустріч проводила Тетяна Тершаковець, голова Комітету придбання фондів на будову музейної палати. Привітавши численних зібраних учасників, ведуча надала слово голові управи Музею д-рові Богданові Цимбалістому.

У короткій промові голова ознайомив присутніх з двома напрямками діяльності Музею. Перше річчє, яким проходить праця Музею, — це збереження перед зникненням, пропаленою і затишніми надругами здобутків української матеріальної й духовної культури.

Другим річчєм цієї діяльності, на якому тепер зосереджена увага й зусилля управи Музею, є здвигнення нового будинку, що відповідає всім потребам збирання, зберігання, систематизації та експонування музейних надбань.

Розв'язка цих проблем є предметом турботи та праці не лише управи Музею, але й загальнонаціонального громадства, яке починає коначність побудови нової музейної палати. Зокрема ця справа близька Союзу українців Америки, який був ініціатором і засновником Музею та довгий час несе відповідальність за його існування, поки Музей не став загальнонаціональною цінністю.

На думку доповідача, є всі підстави вважати, що ця нелегка проблема здійсниться, бо нею зацікавилось теж середнє й молодше по-

Побудова нового приміщення — в центрі уваги управи Українського Музею

Учні школи св. Івана Хрестителя з Нью-Йорку, Н.Дж., колядують під час різдвяної зустрічі в Українському Музеї.

коління нашої спільноти, хоч реалізація цього грандіозного задуму може тривати довгий час.

Прикладом такого зацікавлення і активної реалізації нехай послужить акція 113-го Відділу США, який головною ціллю своєї діяльності, поруч організації справ, поставив собі за мету причинитися до збудови фондів на здвигнення храму нашої культури, яким є УМ. Цей Відділ зrealізував оригінальний задум товарисько-розважової імпрези „Ніч у Монте-Карло“, якою придбав значну суму на будову. Подібну ціль поставив собі 67-ий Відділ США у Філадельфії, а в різних скупченнях українських поселень починають діяти комітети сприяння акції побудови музею.

Музей є не лише виховним чинником нашого суспільства у вільному світі, але і в розумінні всенародному. Він звернувся ува-

гу українських культурних кіл на Батьківщині, зокрема своїми дбайливо виданими каталогами, бо наші земляки на рідних землях не мають до цього сприятливих умов. Культурно-наукові й мистецькі діячі в Україні вважають наш Музей одним із найкращих, найважливіших та найшанованіших здобутків нашої культури, бо в ньому зачарований творчий дух нації.

Зміни, які проходять в Україні, створюють сприятливу атмосферу для здійснення такого грандіозного задуму, яким є побудова музейної палати. Зокрема Музей має неосцінене значення для піднесення почуття національної самобитності та активної свідомості нашого суспільства. Тому акція, започаткована управою Музею та створеною нею окремою Комітетом, повинна зацікавити загальну націю. Він звернувся ува-

грамі виступили два бандуристи, члени ансамблю „Гайдамаки“ в Пассейку, Н.Дж., — Володимир Василь та Петро Лучка і група колядників зі зведеною, складеною з учнів парафіяльної школи св. Івана Хрестителя в Нью-Йорку та з членів Пласту. Виступали такі діти: Микола Баранецька, Дора Гапій, Ада Гельбіг, Зеня Гельбіг, Марта Ключас, Оксан Козиря, Арета Третьяк, Яремій Третьяк, Діана Юрчук. Акомпанювала на фортепіані Марія Гельбіг.

Присутні тепло прийняли виступ бандуристів та дітей-колядників і акомпаньорку.

Зустріч проходила у свободній, невимушеній атмосфері, було видно, що зішлись люди, яких єднала сама ціль — допомогти Музею придбати нове, репрезентативне приміщення. Зібрані довго готувалися до зустрічі, користуючись дбайливо приготованими пачками під проводом Марії Даниш самообслуговувалися їжею.

Ця мила й корисна зустріч, що поєднувала зусилля з пожиточним наповненню дасть поштовх до поштовху до акції збирання фондів на будову палати української культури — Музею. Бо Музей — це культурно-освітня й науково-дослідна установа, яка збирає, зберігає, консервує, систематизує й вивчає та експонує пам'ятки рідної матеріальної культури, прослідковуючи проявами української психіки та витоками українського генія. Закономірність процесу розвою нації та її майбутнє базується на теперішньому, яке має своє коріння в минулому. Ні одне кінце цього безперервного духовного ланцюга не сміє перерватися.

Володимир Барагура

Досліджуючи питання сучасної України

партійному дусі). Оперуючи тут і там прикладами, прохав київського педагога, щоб прокоментував цю ситуацію і подав свою оцінку та можливі зміни тепер і в майбутньому.

В. Олійник подав відносно мало нової інформації, яка була б невідомою за кордоном. Признався, що в УРСР інформатика слаба і він більшість знає лише про речі в Києві чи у своєму вужчому педагогічному оточенні. Проте подав цікаві навісильні відомості, що було ширшим у його виступі. Признав, що хоч кількість українськомовних і т. зв. „змішаних“ шкіл (українсько-російських) у Києві майже половина, проте учнів, що їх відвідують, є лише третина, бо це назавжди менші школи. Із дитячими садками ще гірше. В Києві з усіх більших міст Східної України ситуація найкраща, бо є міста з понад півмільйонним населенням з однією-двома українськими загальноосвітніми школами, а деякі й без них.

Затвердження державного статусу української мови допоможе освіті. Але це треба готувати педагогічні кадри, переробляти підручники. Важливо також, щоб українська мова стала складовою у вищих навчальних закладах. Олійник висловився за те, щоб усі ці справи вирішувалися у Києві та в областях, а не в Москві, включно з атестуванням високошкольній дипломів. Він підтримує зв'язки з українцями за кордоном, а головне з молоддю. Процес відродження української культури має багато труднощів і він може провадитися лише поступово. Але щодо його успіху гість із Києва висловив свій оптимізм. Олійник сказав, між іншим, що він є членом

партії. При кінці гість прочитав кілька своїх віршів.

Економічна тематика

30 листопада відбувся черговий семінар ФІЛІ УКУ на дуже актуальну тему: „Економічна перебудова, можливості допомоги Україні“. Загальне тло ситуації, виявлені досі ініціативи та периметри можливої господарської співпраці з Україною представили керівники семінару В. Маркус, після чого виступили два доповідачі.

Підприємств інж. Ігор Висоцький подав загальну характеристику економіки УРСР і накреслив можливий модель, який міг би там створитися на місці командного централізованого господарства. Він це назвав „Ізраїльським моделлю“, з яким ознайомлений, бо довгі роки він торгував з Ізраїлем. Це не чисто капіталістична система, але система вільного ринку, базована на принципі зиску, проте, зорієнтованого на суспільні потреби і в рамках частково соціалізованої власності основних засобів продукції (важка індустрія, транспорт тощо). Законодавство про економічну співпрацю і торгівлю мусить гарантувати право власності та вільне розпорядження зиском. З другого боку, ті, що бажають інвестувати і вводити в дію підприємства, не можуть рахувати на швидкий і високі зиск.

Спільні підприємства, вже постануть і до них можуть ангажуватися й українці з-за кордону. Однак це буде мінімальне, тому що український капітал майже не існує. Треба вміти ангажувати чужий капітал, і в цьому українські спеціалісти можуть бути допоміжними.

Українці повинні включатися в харитативну акцію, яка безпосередньо потрібна, або допомогти нагальним потребам сьогодні для створення бази дії і популяризації ідеї перебудови в українському дусі. Сьогодні це головна допомога жертвам Чорнобильської катастрофи та продукція в місці необхідного лікарського приладдя і медикаментів, на що можна б організувати основний капітал. Поза тим, з українського боку можуть бути ініційовані селективно малі підпри-

ємства, які, однак, мали б і політичну вимову.

В цьому напрямку говорив і другий доповідач, адвокат Олег Сашук, який підкреслював важливі браки радянської економіки: брак інфраструктури, законодавства, яке сприяло б економічним реформам, брак знання і досвіду в галузі менеджменту та необхідності карбовання. Інфраструктура СРСР і УРСР інкаше не покращається, як тільки з участю чужого капіталу, а законодавство мусить встановити Союз і республіки самі. Щодо менеджменту, то Україні дещо могли б допомогти українські спеціалісти з-за кордону безпосередньо та через установи своїх країн. Найважча справа — конверсія карбованця і на це советське керівництво мусить рішиться. В тому напрямку дещо робиться, але далеко це не підраховано і невикористано наявні ресурси.

Можна б вести на малу скалю і торгівлю та спільні підприємства, але тільки у селективних ділянках, бо УРСР покищо має обмежений вибір товарів для експорту.

Важливо, щоб Україна могла вирішувати про свої справи сама та щоб її прибуток повертався на Україну, а не, як це є нині, коли УРСР отримує десь 20 відсотків прибутку зі своєї продукції для реінвестиції й модернізації народного господарства.

Обидва доповідачі погоджувалися, що дальша доля економічної перебудови залежить від нового законодавства, зокрема республіканського, яке повинно ґрунтуватися на десцендентизації і повного господарського розрахунку, як це роблять балтійські республіки. Укінсеньку підсумку, це залежить від вислідів виборів до Верховної Ради УРСР і хто там буде вирішувати: чи поступові і національно свідомі елементи, або ж настійні центральні і націоналістичні нігілісти. Вибори в березні 1990 р. в Україні — це тест для наших земляків, в тому і для нас!

В дискусії, яка була дуже широкою і цікавою, порушено ряд справ, як, наприклад, сильське господарство, харчова промисловість, операція, питання, що можуть робити активні українці в діаспорі для покращання господарської ситуації в Україні. Без сумніву, це був найцікавіший досі вечір у серії семінарів ФІЛІ УКУ на тему „Процеси в сучасній Україні“.

НА ПОРОЗІ ДВОХ ЮВІЛЕЇВ

У 1990 році збігаються два ювілеї у житті заслуженого священика-патріота поета о. Василя Прийми (Миколи Галича).

Його патріотично-релігійні пісні були вже популярні 65 років тому в західній Україні. Деякі були надруковані в українських часописах, а кілька його пісень співала наша молодь і передавала із села до села як народні пісні невідомого автора.

Бог обдарував нашого ювілята потягним талантом — писати вірші та пісні, промовляти до серця і душі блаженного, вщиплювати в душу молодого покоління святі патріотичні ідеї.

Після невдалої трагічної боротьби за визволення України Василь-Микола замінив меч на перо й хрест і посвятився служінню Богові й українському народові.

Після закінчення теологічних студій був рукоположений на священника в Кульборні у Голляндії у 1950 році бл. п. списком Бучком. Тереном його душпастирської праці стала південно-західна Франція з осідком у Тулузі. Прийшов працювати серед українських робітників-емігрантів — убогих і малосвідомих. Не була це легка праця. Прийшлося йому організувати 30 місійних станцій, систематично відвідувати їх, правити Богослуження у чужих церквах, вишукувати загублені родини, усвідомлювати їх національну та навчати їхніх дітей рідного обряду й історії, запобігаючи процесові асиміляції.

Поетичний талант став йому у великій пригоді. Він писав патріотично-релігійні пісні та молитви для своїх вірних, урочайвав святочні імпрези з нагоди релігійних та національних свят. Треба було зрештою патріотичну любов і національну гордість у молодих серцях.

Отець Василь став автором трьох збірок творів: „Золотий миг“ (Париж, 1957), „Володарка Піреней“ (Тулуза — Париж, 1964) та „На схилах гір Карпат і Піреней“ (Париж, 1975). Крім цих творів о. Василь Прийма написав і друкував в українських часописах та журналах багато пісень, віршів, молитов, промов та есеїв патріотично-релігійного змісту, що їх приготував до друку.

Треба було боротися за українську ідентичність у Франції, відродити та плекати національну гордість серед молодого покоління. Для цього закуплено й зорганізовано оселю Почаїв біля Лорду, де гартувалася молодь в часі літніх вакацій.

У Тулузі побудовано пам'ятник генієві України Тарасові Шевченкові у 1971 році. Там же вилучили, при котрій жили українські родини, названо вулицю України.

Молодий душпастир о. Василь організував часті прощі до чудотворного Лорду, відправляючи Богослуження у готії Пречистої Діви Марії. По великих зусиллях одержано дозвіл на спорядження каплиці у катедрі „Розер“ в Лорді, котра називається „Вівтар України“. Каплиця ця є оздоблена гарними іконами наших мистців М. Дмитренка з Дітройту, маестра Денисенка з Австралії та О. Мазурика з Парижу. Престіл прикрашений гарними вишивками, а у підніжжя вівтаря написано по французьки „Вівтар України“.

Найбільш болючою проблемою о. Василя Прийми й його громади була потреба власної церкви. Громада небагата — неслили збудувати церкву. Тому потрібна була поміч з Америки та Канади. Це дало поштовх до організування Лордської фундації та збирання коштів на будову церкви. Отець Василь розгорнув велику збіркову акцію серед нашої еміграції за океаном. Сам відвідав кілька поїздок до Америки та Канади, щоб збирати фонди на реалізацію святого діла. Тут же виявилася блискуча геніальність та організаційний талант. У великій пригоді, у засобів інспірації та переконань, став його поетичний талант. Високопатріотичні промови та глибоко релігійні проповіді захопили численних жертводавців до щедрих дотацій. Слово о. Василя промовило до душі й серця усіх інтели-

Отець В. Прийма

гентів, підприємців, робітників і селян. Вишукнулися ентузіасты, котрі своїми талантами включилися в акцію реалізації великої справи. Наші владки, священники, релігійні та світські організації, композитори та диригенти хорів, інженери-архітекти, мистці слова і пера, малює, керівники українських радіопередач, українські часописи та журнали — щедро стали допомагати о. Василю. Інженер-архітект В. Німічв корисно накреслив план побудови української церкви в Лорді.

Після подолання всіх перепон, у Лорді здвигнено храм Пречистої Діви Марії, котрий посвятив наш Блаженніший кардинал М. Любачівський у 1982 році.

Українська золототерка церква у Лорді стала гордістю всієї української еміграції. Вона сповняє всебічною релігійну місію і є центром української національної ідеї. Це єдина вільна українська амбасада у Франції, що говорить правду про поневолену Україну та про її боротьбу за релігійне та національне визволення.

Церква ще не викінчена повністю. Красується чудовий іконостас роботи маестра П. Холодного, а стіни церкви малював проф. Новосідовський у східно-візантійському стилі. Біля церкви є гарна виля, в якій розміщується канцелярія та мешкання наших Сестер Службиць, котрі допомагають о. парохові. У підвалі церкви на мармурових плитах є вибиті імена співбудинок та меншенів.

Церква у Лорді стала центром національного та релігійного життя у Франції. До неї приїжджають паломники з усіх сторін світу, а також з України. Напроти церкви знаходиться український готель „Веселка України“, з котрого користаються наші паломники. Вулиця між церквою і готелем називається вулиця України.

На малах Лорду є виразно зазначений наш український квартал. У Лорді є також український швинтар. Всі ці надбання — це 40-літня муравлина послідовна праця о. Василя Прийми.

Нашим обов'язком є висловити кілька слів признання та похвали о. ювілятові. Було б дуже побажанням, коли б наші ентузіасты та поклопники Пречистої Діви Марії під проводом наших духовних отців зорганізували у 1990 році прощ до Лорду з метою планування відзначення заслуженого ювілею о. В. Прийми.

Молім Вселаскавого Іворця та Покровительку українського народу Пречисту Діву Марію, щоб ласкаво та щедро обдарувала нашого о. ювілята многими, шаленими й здоровими літами, щоб золотий 50-літній ювілей він святкував у Львові, у вільній Україні!

Адреса о. В. Прийми: L'abbé Pryma Wasyli, l'Eglise Catholique Ukrainienne, Aumonerie à Lourdes, 8 bis, rue de l'Ourde, 65100 Lourdes — France; tel: 6294 9033.

Михайло Орлич

Катерина Переліска ВІРШІ ДЛЯ ДІТЕЙ

Колоритні ілюстрації Марти Гриняк-Вовиди. Стр. 51, великий формат, ціна \$7.00 з пересилкою. SVOBODA BOOK STORE, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302. Мешканці штату Нью-Джерсі: об'єднує 6% ставового податку.

ТОВАРИСТВО „САМОПОМІЧ“
ВІДДІЛ в НЬО-Йорку
повідомляє зацікавлених осіб, що в суботу, 20-го січня ц. р., відбудеться реєстрація на
КУРСИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
Реєстрація розпочинається о год. 2-й по полудні в доміці Товариства „Самопоміч“ при 88 друга авеню.
Ближчі інформації можна отримати телефоном подзвонивши на число: (212) 777-1338.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБОРОНИ ЛЕМКІВЩИНИ
5-й ВІДДІЛ в ІРВІНГТОН, Н. Дж.
власноту
ТРАДИЦІЙНИЙ СВЯТ-ВЕЧІР
який відбудеться в суботу, 20-го січня 1990 р. о год. 7-й веч.
в Українському Народному Домі при 140 Проспект Авеню, в Ірвінґтоні, Н. Дж.
Після вечора о год. 9-й реалізується
ЗАБАВА ПРИ ЗВУКАХ ОРКЕСТРИ „ХЛОПЦІ ЗІ ЛЬВОВА“
в програмі вечора виграші та інші atrakції.
Управа О. Лемківщини в Ірвінґтоні, Н. Дж. запрошує українську громаду Ірвінґтону та околиць. Столи замовляти у Цюка. Тел. 654-8062.

МИСТЕЦЬКИЙ АЛЬБОМ „ТВОРЧИСТЬ ІРИНИ БАНАХ-ТВЕРДОХЛІБ“
ЛЮКСУСОВЕ ВИДАННЯ, 75 КОЛЬОРОВИХ КАРТИН І 10 ЧОРНО-БІЛИХ.
Краса наших церков і символічні картини з мистецтва України побудують національні почування у нашої молоді. Закупіть цю книжку собі й для дітей.
Ціна книжки 30.00 дол. Замовляти: SVOBODA BOOK STORE, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302 або в автора: I. TWERDOCHLIB, 17 Mt. Marcy Dr., Rochester, N.Y. 14622

Вітаємо молодого Є. Чижовича з успіхами

Є. Чижович, мол.

Здобула першості та золоту медаль у Українській Вільній Олімпіаді 1988 року у Філадельфії.

Євген народився в Лівінгстоні, Н. Дж., 5-го жовтня 1971 року у родині Євгена та Анни Чижовичів. Його батько — сам колишній футболіст, колишній тренер олімпійської футбольної дружини ЗСА і збірної у змаганнях за світовий чемпіонат. Молодший брат Євгена Михайло також йде слідами брата — він багаторазовий футболіст.

Євген ходив до „Рідної Школи“ при школі св. Івана Христителя в Ньюарку і вступав у гімназію Тараса Шевченка.

Євген і ціла родина Чижовичів належать до парафії св. Івана Христителя в Ньюарку і гордяться тим, що вони є членами Українського Народного Союзу, 214-го Відділу „Чорноморська Січ“.

Андрій Воробець

Відзначено ювілей проф. Зої Маркович

У неділю, 3-го грудня, філадельфійська громада відзначила 50-ліття педагогічної і композиторської праці заслуженої піаністки проф. Зої Маркович. Ювілей почався Благодарственною Службою Божою в годині 10-й рано в католицькому кафедральному храмі у Філадельфії, яку проф. Зоя Маркович замовила в подарунок Господеві, що дозволило їй дожити до цієї знаменної хвилини та за всі одержані обилині ласки.

Тієї ж неділі в годині 3-й по полудні для вшанування проф. Зої Маркович заходив 20-го Відділу Союзу Українок Америки ім. Олени Теліги і Осередку Спільної Української Молоді ім. УПА у Філадельфії, у великій залі Українського Освітньо-Культурного Центру влаштовано урочисту імпрезу із багаточисельною програмою. Відкрила цю небудену зустріч присутніх з ювілякою Лідія Дяченко, голова 20-го Відділу СУА, широким жестом привітала вступним словом і попросила д-р Наталію Пазуняк до наступного ведення імпрези та попросила на сцену маленьку Юстину Хмельнюк з дитячої вокальної групи, яка виконала вперше в гурті „Якби мені червоний“. Вдячна публіка нагородила оплесками цю маленьку ученицю проф. Зої Маркович.

Попрошення до слова Юрій Нахонечний, голова Осередку СУМ ім. УПА, сказав привіт проф. Зої Маркович від Осередку та вручив їй за мистецькі заслуги грамоту із золотим хрестом від Конгресу СУМ. Відтак Ігор Шперналь, директор Школи Українознавства, розповів про велику пророблену працю проф. Зої Маркович, як організатора і мистецького керівника жіночого вокального тріо „Соловейки“ при Осередку СУМ ім. УПА у Філадельфії. Це вокальне тріо довгі роки виступало на різних імпрезах, виконуючи пісні композиторів ювілятки та пісні інших композиторів. За цю працю належить проф. Зої Маркович наша вдячність і щира подяка, а також за плекання і популяризування української пісні серед нашої молоді, — наголосив дир. Ігор Шперналь.

Д-р Н. Пазуняк заповіла виступити Мирославі Новаківській-Волошин, яка відповідала „Чорнобривці“. Присутні вислухали з насолодою цей милозвучний сольний спів ювілятки, який учениця ювілятки та підтвердили це

Також другий виступ „Соловейки“ був дійсно зворушливим. Вони виконали три пісні: „Тихо над річкою“, „Понад Прутом моя Коломня“, і „На ювілей УН-Союзу“, слова Івана Керницького, музика проф. Зої Маркович. Цю останню вони присвятили своєму колисьньому партнеру, автору.

По мистецькій програмі було висвітлення прозірок учнів, студентів, артистів з Європи, Америки і Канади з поясненнями Марії Касян. На ювілей були присутні почесні гості: о. митрат д-р Іван Біланчик, о. митрат Зенон Злочовський, президент Менор Коледжу Сестра Марія Кекілія, ЧСВВ, а також представники Американського Союзу Сервіс. На закінчення програми була зроблена загальна знімка усіх колишніх учнів студії проф. Зої Маркович. Відтак д-р Наталія Пазуняк подякувала присутнім за численну участь, щоб належно вшанувати цей знаменний ювілей проф. Зої Маркович та запросила всіх до обильного приготованого прийняття.

Мирон Баранецький

Україна живе і бореться за свої права

Немає сумніву, що уся наша увага сьогодні звернена на Україну і решту Східної Європи. Хочеться вірити, що з часом знайдуться там люди, які зможуть здійснити існуючий потенціал на користь України.

Спробою проаналізувати дещо із тих процесів з віддалі був влаштований Товариством Українських Інженерів Америки, Відділом Нью Джерсі, панель на тему „Сучасна проблематика України — різні аспекти“. „А ми туєю червону калину підіймемо, а ми нашу славу Україну розвеселимо“ — милозвучно і містично звучала на фільмі занадто нам усім пісня в дні 8-10-го вересня 1989 року, але вона чомусь мала окремий сенс, бо зійшло понад тисячу синів і доньок України в Києві, щоб задокументувати перед усім світом, що Україна хоче волі, хоче кращого завтра й усі об'єднані хочуть за ті ідеали боротися, і робітники і трудова інтелігенція, і вчорашні каторжники, і інші українські патріоти навіть з партійними квитками, зібравшись в ідеї в Києві і створили Народний Рух України за Перебудову.

Проф. Тарас Гунчак, один із панелістів мав щастя бути присутнім на тому з'їзді і тому його враження мали окрему вагу для відтворення духа цієї імпрези. Пристуні делегати з'їзду в піднесеному дусі звалили до акцій, до чинів реалізації перебудови, очевидно такої, якої самі хочуть. А вона така ясна: самостійна і незалежна українська держава.

Перебрання відповідальності за долю українського народу на нині і на століття, які прийдуть, освідомлюють собі наші патріоти в Україні, — говорив другий панеліст Роман Купчинський. Україна має кваліфікованих провідників, диспозитивно того бажає, здобути право на оту 6-ту статтю.

Химерні аргументи висловив генеральний секретар компартії на захист цієї статті під час обговорення питання про включення її в порядок денний недавньої сесії Верховної Ради: — Ви гадаєте, що, скасувавши цю статтю, все буде чудово у нас? Ніхто не запитає його: — А якщо вона є, у нас усе чудово?

Комуністична партія устами своїх божків всі роки й у всіх випадках твердила, що вона як керівна і ведуча сила завжди доказувала своїми діями якнайкращі приклади. Не будемо спинятися на прикладах внутрішньої політики, яка призвела країну до таких нечужаних досягнень, від яких не здатні отримати ося уже п'ятий рік. Загадаймо, як у повноцінних роках, отримавши під свою благодійну опіку територію і населення семи держав Східної Європи, Москва своїм прикладом насаждала в них диктаторські режими, — несучи їм величезні ідеї марксизму — лєнінізму, а в той час ще й сталінізму. В конституціях кожної з цих держав неодмінно і неперушною була стаття про керівну і спрямовуючу силу Компартії.

Ідеї горбачовської перебудови, дійсно, як могутній приклад підняли народи цих країн на рішуче ламання деспотичного режиму. І знаємо, — перемогу в демократизації вони насамперед здобули в тому, що скасували в своїх конституціях статті про привілейоване становище партії в суспільстві. Чудовий приклад для

настійно того бажає, здобути право на оту 6-ту статтю. Химерні аргументи висловив генеральний секретар компартії на захист цієї статті під час обговорення питання про включення її в порядок денний недавньої сесії Верховної Ради: — Ви гадаєте, що, скасувавши цю статтю, все буде чудово у нас? Ніхто не запитає його: — А якщо вона є, у нас усе чудово?

Комуністична партія устами своїх божків всі роки й у всіх випадках твердила, що вона як керівна і ведуча сила завжди доказувала своїми діями якнайкращі приклади. Не будемо спинятися на прикладах внутрішньої політики, яка призвела країну до таких нечужаних досягнень, від яких не здатні отримати ося уже п'ятий рік. Загадаймо, як у повноцінних роках, отримавши під свою благодійну опіку територію і населення семи держав Східної Європи, Москва своїм прикладом насаждала в них диктаторські режими, — несучи їм величезні ідеї марксизму — лєнінізму, а в той час ще й сталінізму. В конституціях кожної з цих держав неодмінно і неперушною була стаття про керівну і спрямовуючу силу Компартії.

Ідеї горбачовської перебудови, дійсно, як могутній приклад підняли народи цих країн на рішуче ламання деспотичного режиму. І знаємо, — перемогу в демократизації вони насамперед здобули в тому, що скасували в своїх конституціях статті про привілейоване становище партії в суспільстві. Чудовий приклад для

Виставка...

(Закінчення зі стор. 2)

„Ворожіння у новомісячичні“ (1981 р., картон, темпера 46х59 см.)

гічне, а то й демонічне своєю жорстокістю зображень. Його реальні і нерелевантні форми насичені тією драматичністю до крайніх меж так, що немало його творів стає наче пропагандою — тільки не якоїсь ідеології, а просто людської життєвої тривоги. Це те, що робить його мистецтво таким сучасним.

Українських Музей дав справді вартісний і багатозначний показ творчості одного з найкращих сучасних мистців України. Індивідуальність. Сам над-реалізм українському мистецтву вже давно не чужий, що бо спочатку нашого сторіччя одні з перших того роду творів дав Юхим Михайлів, монографія якого появилась нещодавно друком. Він у своїх творах слонав реально з мотивами казки і міту засобами чистого імпресіонізму і чистих барв, що в результаті твори

усіх республік Союзу!

Чудова, неповторна нагода для КПСС, показати свою керівну і спрямовуючу силу! На превелике диво, вона воліє лишитися в союзі з твердокорими диктаторськими режимами Куби, Румунії та Албанії...

Можна сподіватися, що в Кремлі не всім сподобається бути в такій компанії і стануть шукати компромісів для виходу з такої ганебної ситуації. Натяжки на це помітні. Добившись відхилення постановки питання про горезвісну статтю на нинішній сесії, оборонці її не посміли вимагати утвердження її, а обіцяли обговорити цю справу пізніше, на наступному з'їзді КПСС.

Це, до речі, дає право кожній Компартії так само поставити у себе питання про відмову від незаслуженого звання керівної сили. Таке вже відбувається в прибалтійських та закавказьких Компартіях. Це цілком зрозумілий і розумний акт: Якщо вони самі собі при-власнили це звання, — хай самі від цієї ганьби і звільняються.

Але конституційні питання має вирішувати не партія, а Верховні Ради республік. Це не тільки їх право, а й зобов'язання перед народом в справі справжньої демократизації країни. Це право влади. Адже і Комуністична партія проголосила: „Вся влада Радам!“ А де ж вона у руках буде якщо в конституції лише-ється 6-та стаття?

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 13-ГО СІЧНЯ 1990 Р.

Амстердам, Н. Я. Звичайні збори Т-ва ім. Івана Франка 266 Відділ УНСоюзу о год. 7-й веч. в домі Укр.-Амер. Горж. Клубу при 3-5 Теллер вулиці в Амстердамі. На порядку: звіти з діяльності за 1989 р., дискусія над звітами, внески і запити, вибір делегатів і заступників на 32-гу Конвенцію УНС. Після зборів перекураса.

За Управу: Володимир Варшона, секр.

ШКІРНІ НЕДУГИ РАК ШКІРИ

ВЕНЕРИЧНІ ХВОРОБИ

ЗАБИГИ ПРОТИ ВТРАТИ ВОЛОССЯ

ЗАСТРИКИ COLLAGEN

ЛІКУВАННЯ ЗМОРЩОК

JIM BARAL, M.D.

ЛІЦЕНЗІЙОВАНИЙ ДЕРМАТОЛОГ

Центр американської дерматології

(212) 247-1700

210 Central Park South

New York, N.Y.

(bet. 5'way & 7th Ave.)

Medicare приймається

Пациєнти приймаються тільки за домовленістю

Можете знайти нас скоро в NYNEX Yellow Pages

26 First Avenue

Tel. (212) 473-3550

ПО ГУРТОВИХ ЦНАХ: нитки ДМЦ

різного роду матеріали для вишивання, канви, юнкіз з українськими зображеннями, і т. п. в Арці.

• FUNERAL DIRECTORS •

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ

ЛУІС НАЙГРО — директор

Родина ДМИТРИК

Peter Jarema

129 EAST 7th STREET

NEW YORK, N.Y. 10009

(212) 674-2568

Richard H. Burnadz

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

FUNERAL HOME

371 Lakeview Avenue

CLIFTON, N.J.

Phone: (201) 772-1880

Funeral Director

Chapels available throughout the Metropolitan Area

B. & B. INTERNATIONAL Food Inc.

Delicatessen & Catering

519 Main Ave., Passaic, N. J. 07055

ЗАПРОШУЄМО НА СМАЧНІ ТОРТИ

20 сортів фірми Київ

Цукорки і чоколяди з України та інших Європейських престижних фірм.

Великий вибір вуджених риб. Оселіди, карпи, ікра, кав'яр.

Мариновані і солоні оселедці.

TORGSYN

ТОРГСИН

TORGSYN

Найбільш популярна російська крамниця в Сан-Франциско

5542 Geary Blvd. (між 19-ою та 20-ою аве.)

Товари на будь-який смак, в кредит і з гарантованою посылкою до СССР.

Ізраїльські запрошення для ваших родичів в СССР.

РАДІО й ВІДЕО

АПАРАТУРА ДЛЯ СССР

КОМП'ЮТЕРИ

Sanyo, Panasonic, Toshiba,

Sharp, Meg, Com, Canon,

Sony, Aiwa, Hitachi, National

НАЙНИЖЧІ ЦІНИ В ЗСА

Гарантована посылка

поштою до СССР

ЧОЛОВІЧІ ТА ЖІНОЧИЙ

ОДАГ ТА ВЗУТТЯ

найкращих модельєрів

Itanil

КОЖУШКИ

КОСМЕТИЧНІ ВИРОБИ

ПЕРФУМИ:

Jai Ose, Blue Corregge,

Climat, Magie Noire,

Paloma Picasso

СУВЕНІРИ

ЮВЕЛІРНІ ВИРОБИ

із золота, срібла,

з дорогоцінним камінням

КУПУЄМО ТА ПРОДАЄМО

СТАРОВИННІ

ЮВЕЛІРНІ ВИРОБИ,

ОБРАЗИ, МЕБЛІ,

ПОРЦЕЛЯНУ,

ПРЕДМЕТИ ЦЕРКОВНОГО

ПРИЗНАЧЕННЯ

Телефони: (415) 752-5546

(415) 752-5721

Година

праці:

Понеділок-середа від 11-ої до 6-ої веч.

Четвер-субота від 11-ої до 7 веч.

Неділя від 11-ої до 4-ої по пол.

СОЮЗІВКА

SOYUZIVKA

УВАГА ПЕЩАТАРІ!

Користайтеся з зимового часу і приїжджайте на гостинну СОЮЗІВКУ!

У сусідньому Міннеапска Стейтському Парку є можливість плоскобіжного пещатування на їх плеканих стежках.

Вступ 5 дол. від дорослих і 3 дол. за дітей. Випоження пещат у суботу і неділю. У віддалі 30 хвилин їзди в терени „Big Vanilla“ і „Goldie Mawten“.

Перебування на Союзівці \$48.80 на особу, включно з нічлігом, прохарчуванням, податком і чайним (Tln).

Ukrainian National Association Estate

400 Avenue Road

Kew-Forest, New York 12446

914.626.5041

Англійське видання

ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНИ

за редакцією ВОЛОДИМИРА КУБІЙОВИЧА,

двоюрідний редактор ДАНИЛО ГУЗАР-СТРУК

1-ий і 2-ий з циклів п'ятьох томів, які мають вийти до 1992 р.

A-F — 119.50 дол. — 968 стор.

G-K — 125.00 дол. — 737 стор.

Алфавітична Енциклопедія України, базована на 25 роках праці, компетентне зведення і доповнене видання Енциклопедії Українознавства, знову ілюстроване кольоровими і чорно-білими фотографіями і численними малюнками, першорядний показник життя і культури українців в Україні і діаспорі.

Видання University of Toronto Press, накладом Канадського Інституту Українських Студій, Наукового Товариства ім. Шевченка і Канадської Фундації Українських Студій.

Набувати можна у книгарні Свободи

СВОБОДА BOOK STORE

30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Мешканці штату Нью Джерсі обов'язково додати до ціни 6% ставкового податку